

TURINYS

ĮŽANGA.....	3
LIETUVOS IR PASAULINĖ PATIRTIS NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJOJE VYKDANT SAUGIOS KAIMYNYSTĖS PROJEKTUS.....	x
VILNIAUS MIESTO VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO PROJEKTO „SAUGI KAIMYNYSTĖ VILNIAUS MIESTE“ SIŪLOMAS VEIKLOS MODELIS ...	xx
SAUGIOS KAIMYNYSTĖS SUTARTIES PAVYZDYS	xx
PLANO DĖL BENDRŲ PREVENCINIŲ PRIEMONIŲ PAVYZDYS.....	xx
KRIMINOGENINĖS BŪKLĖS VIETOVĖJE ANALIZĖ.....	xx
SAUGIOS KAIMYNYSTĖS PRANEŠIMAS.....	xx

IŽANGA

Siekdamas atgaivinti ir atnaujinti Saugios kaimynystės veiklą sostinėje, Vilniaus miesto vyriausiasis policijos komisariatas 2007 m. balandžio mėnesį kartu su Vilniaus miesto savivaldybe, Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centru, Visuomeninės tarybos prie Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato atstovais bei draudimo bendrove „BTA draudimas“ sudarė tarpžinybinę darbo grupę Saugios kaimynystės priemonėms įgyvendinti sostinėje. Buvo parengtas prevencinis projektas, kuriam lėšų skyrė Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, partneriais tapo draudimo bendrovė „BTA draudimas“.

Projekto tikslas - skatinti visuomenės aktyvumą, pilietiškumą, bendradarbiavimą su policijos ir seniūnijos darbuotojais nusikalstamumo prevencijos srityje, siekiant palaiapsniui perduoti saugios aplinkos formavimo iniciatyvą aktyviems bendruomenės nariams.

Projekto uždaviniai:

- Sukurti pavyzdinį Saugios kaimynystės modelį ir perduoti jį suinteresuotiems policijos, seniūnijų ar bendruomenių atstovams.
- Organizuoti informacinę kampaniją ir jos metu skleisti Saugios kaimynystės idėjas visuomenei.
- Suteikti savivaldybės/seniūnijų darbuotojams, policijos pareigūnams žinių ir įgūdžių apie nusikalstamumo prevencijos, konfliktų sprendimo būdus, darbo su bendruomene galimybes ir metodus organizuojant ir vykdant prevencinę ir intervencinę veiklą.
- Apdovanoti bei kitaip skatinti aktyviausius bendruomenės narius, bendruomenes, savivaldybės/seniūnijų darbuotojus, policijos pareigūnus.

Laukiami rezultatai:

Įgyvendinus šį projektą bendruomenės nariai gaus išsamią informaciją apie policijos vykdomas funkcijas saugios aplinkos kūrimo procese, jie bus supažindinti su saugios kaimynystės idėjomis ir jų praktiniu taikymu, realizavimo galimybėmis. Mokymų metu bus suteikta reikiama informacija tiesioginiams projekto vykdytojams. Saugios kaimynystės pavyzdinio modelio pristatymas žiniasklaidos priemonėmis informuos plačiąją visuomenę apie galimybę kartu su valstybinėmis įstaigomis kurti saugią aplinką.

Projekto vykdymo metu, pagerėjus kontaktams tarp policijos, savivaldos bei bendruomenės atstovų, pagerės ir apsiikeitimo informacija kokybė, policijos pareigūnai gaus naudingos informacijos apie problemas gyvenvietėse, pagerės policijos ir visuomenės bendradarbiavimas – bus galima išaiškinti nusikalstamas veikas operatyviai. Prognozuojame, jog gali padaugėti gyventojų pranešimų apie vykdomus

teisės pažeidimus, apie įtartinus asmenis ar automobilius (kartu mažės latentinių nusikaltimų, apie kuriuos policijai nepranešama, skaičius) ir su gyventojų pagalba daugiau nusikalstamų veikų bus išaiškinta, o ir pačių nusikalstamų veikų bus įvykdoma mažiau saugios kaimynystės zonose.

Šiuo projektu taip pat siekiama padidinti visuomenės aktyvumą užkertant kelią nusikalstamumui, jų susidomėjimą policijos vykdoma veikla. Projekto vykdymo metu planuojame organizuoti saugios kaimynystės kaimynių gyventojų apklausas ir analizuoti šių zonų kriminogeninę padėtį, lygindami projekto vykdymo laikotarpį ir ankstesnius. Visą projekto vykdymo rezultatų analizę planuojama atlikti pasitelkiant Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro darbuotojus.

Saugios kaimynystės grupės pagalba lengviau galima išspręsti tokias įsisenėjusias problemas kaip šunų vedžiojimo taisyklių laikymasis, automobilių stovėjimo aikštelių įkūrimas, automobilių statymo keblumai, teritorijos tvarkymas, apšvietimo kieme, kodinių ar šarvuotų įėjimo (laiptinių) durų įrengimas, kaimynų keliamo triukšmo ir dėl to kylančių kaimynų konfliktų valdymas ir pan.

Statistika rodo, kad jau daug metų daugiau kaip 75 proc. įvykdytų nusikaltimų Vilniaus mieste sudaro nusikaltimai nuosavybei. Vagystės, įsibraunant į gyvenamąsias patalpas, sudaro ketvirtadalį visų nusikaltimų (Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos statistikos nuoroda http://www.vrm.lt/fileadmin/Image_Archive/IRD/Statistika/index2.phtml?id=198). Atgauti pavogtą turtą dažnai yra labai sunku. Vis didėjantis teisėsaugos pareigūnų trūkumas, urbanizacija, didėjantis naujakurių skaičius Vilniuje policijos prevencijos padalinių darbuotojus verčia ieškoti naujų nusikalstamumo prevencijos formų.

2006 m. liepos - rugpjūčio mėn. atliktas Nusikalstamumo prevencijos Lietuvoje centro (toliau – NPLC) tyrimas „Gyventojų nuomonė apie Vilniaus m. 1-ojo policijos komisariato veiklą“ atskleidė, kad 76 proc. nukentėjusių asmenų kreipėsi į policiją. Čia svarbu pabrėžti, kad žmonėms reikalinga policijos pagalba, o tai neigia visuomenėje egzistuojančius mitus, jog žmonės bijo kreiptis į policiją, nesitikėti jokios pagalbos, nemano, kad policija gali suteikti reikiamas paslaugas.

NPLC atlikto tyrimo metu buvo aiškinamasi, kodėl kreipėsi į policiją asmenys liko nepatenkinti jos darbu. Dažniausiai (28 proc.) respondentai skundėsi, kad policijos pareigūnai apskritai nesiėmė jokių veiksmų. Beveik ketvirtadalis respondentų teigė, kad policijos pareigūnai elgėsi neprofesionaliai, taip pat viena iš pagrindinių nepasitenkinimo policijos darbu priežasčių buvo įvardijamas veltui sugaištas laikas. 11 proc. respondentų liko nepatenkinti, kad policijos pareigūnai neišaiškino nusikaltimo. Analizuojant priežastis, kodėl Vilniaus m. 1-ojo PK veiklos teritorijos gyventojai buvo nepatenkinti policijos darbu, matyti, kad žmonės dažniausiai lieka nepatenkinti ne rezultatu, t.y. svarbiausia ne tai, ar nusikaltimas išaiškintas, bet

tai, ar asmuo, kreipęsis į policiją, mano, kad buvo imtasi visų veiksmų ir dėtos visos pastangos jam padėti.

Tyrimo duomenų analizė parodė, kad net 23 proc. apklaustųjų teigė, jog jų ir policijos santykiai yra pozityvaus pobūdžio, t.y. žmonės linkę į bendradarbiavimą, pozityviai vertina policijos pareigūnų darbą. Svarbu pabrėžti, kad net 35 proc. respondentų nurodė, jog tarp jų ir policijos pareigūnų nėra jokių santykių ir beveik 1/3 gyventojų nežinojo, ką atsakyti. Šie duomenys parodo, kad yra itin palankios sąlygos formuoti pozityvius visuomenės ir policijos ryšius, stiprinti bendradarbiavimą. Be to, ši 35 proc. grupė gali „papildyti“ neigiamai vertinančių policijos darbą gretas, nes kuo mažiau žmogus žino, tuo palankesnė dirva neigiamai nuomonei plisti.

Apibendrinant tyrimo duomenis, galima teigti, kad net 47,9 proc. respondentų mano, jog visuomenė gana aktyviai padeda policijai savo seniūnijoje. Tačiau tik 27,3 proc. apklaustųjų teigė padėję policijai. Galima daryti prielaidą: apskritai žmonės labiau linkę tikėti, kad visuomenė padeda policijai. Tačiau tam, kad ši pagalba būtų reali ir veiksminga, rekomenduotina teikti daugiau informacijos apie mažai žinomą Saugios kaimynystės judėjimą bei kitus pagalbos policijai ir aplinkiniams būdus. Tai padėtų pačiai visuomenei susikurti saugesnę aplinką.

Panagrinėjus gautus tyrimo duomenis, matyti, ko, gyventojų nuomone, labiausiai trūksta policijos veikloje ir ką reikėtų keisti. Dažniausiai (20,5 proc.) respondentai pageidavo, kad policijos pareigūnai daugiau patruluotų gatvėse. Taip pat pabrėžtina, kad dažnai (18,6 proc.) respondentai pasigenda policijos bendradarbiavimo su visuomene. Visa tai galima įgyvendinti vykdant Saugios kaimynystės priemones.

Policija, skirtingai nuo visuomenės, yra organizuota struktūra, kuri valdoma ir turi konkrečius formuojamus tikslus. Todėl jai lengviau prisitaikyti ir įvykdyti savo uždavinius, siekti visuomenės pasitikėjimo, kuris išaugtų į bendradarbiavimą. Skatinama pilietines iniciatyvas, dalyvaudama jose, įtraukdama kuo daugiau visuomenės narių, policija auginasi sau pagalbininką, tūkstančius naujų akių ir ausų, nuo kurių sunku pasislėpti nusikaltėliams. Taip gaunama abipusė nauda. Be visuomenės palaikymo policija būtų bejėgė, o visuomenė tik nusikaltėliais besirūpinančia policija irgi liktų nusivylusi ir nepasitikinti. Labai gerai, kai savivaldybės suvokia, jog ir jos turi savo gyventojams užtikrinti ne tik šildymo, transporto, švietimo paslaugas, bet ir pasirūpinti saugumu. Policija savivaldybėse randa labai stiprų pagalbininką. O tai keičia miesto gyvenimą.

Svarbiausias bendradarbiavimas nusikaltimų kontrolės ir prevencijos srityje daugumoje pasaulio valstybių vyksta tarp visuomenės narių ir policijos būtent per įvairias saugumo programas. Policininkų galimybės dažnai priklauso ne tik nuo jų moralumo, profesionalumo, bet ir nuo žmonių nusiteikimo padėti. Tarpusavio pasitikėjimas ir bendradarbiavimas gerina policijos darbą ir didina visuomenės narių saugumo jausmą.

Bendruomeninės nusikalstamumo prevencijos programos daugelyje užsienio valstybių veikia jau dešimtmečius, turi galias tradicijas, remiamos ir palaikomos vyriausybės, vietos savivaldos, policijos, verslo struktūrų. Ten jau įprasta matyti ir išgirsti apie vykdomas programas „Saugi kaimynystė“, „Saugi bendruomenė“, „Nusikaltimų stabdytojai“. Pasaulio miestuose, kuriuose veikia panašaus pobūdžio judėjimai ar organizacijos, vykdomos nusikalstamumo prevencijos programos, bendras nusikaltimų skaičius labai sumažėjo. Svarbiausias aspektas – visuomenė sutelkiama prieš nusikalstamumą.

Lietuvoje pilotiniai projektai parodė, kad saugi kaimynystė veiksminga vagysčių ir kitų turtinių nusikaltimų atvejais. Panevėžio miesto daugiabučiuose namuose, kuriuose veikia ši programa, jau treji metai nėra užregistruota nė vienos vagystės iš buto. Todėl verta diegti panašius modelius ir programas Vilniaus mieste.

Šių metodinių rekomendacijų tema - saugios gyvenamosios aplinkos formavimas – pastaruoju metu yra ypač aktuali, šis tikslas įvardintas ir Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato strateginiuose planuose, pažangios bei saugios visuomenės kūrimo siekia ir Vilniaus miesto savivaldybė. Šio tikslo buvo siekiama ir rašant Saugios kaimynystės Vilniaus mieste projektą – įtraukti visuomenę į savo saugumo užtikrinimą. Šiose rekomendacijose pateikti bendradarbiavimo sutarties, bendrų prevencinių priemonių plano, „Saugios kaimynystės“ pranešimo ir kriminogeninės būklės vietovėje analizės pavyzdžiai yra sudaryti remiantis tiek Vilniuje vykdytos Saugios kaimynystės grupių veikla, tiek ir kitų Lietuvos miestų, užsienio šalių patirtimi. Šie dokumentai ateityje organizuojant saugios kaimynystės grupių veiklą gali būti keičiami – papildomi bei patobulinami. Jų elektroninės versijos bus įdėtos į Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato tinklapį.

Pažangi, sąmoninga bei susitelkusi visuomenė gali pasirūpinti savo saugumu. Tai įrodyta užsienio šalių patirtimi. Daugelyje Europos nusikalstamumo prevencijos tinklo (toliau - ENPT) šalių prevencinių projektų, skirtų kurti saugią gyvenamąją aplinką, įvertinimuose nurodoma, kad ši veikla yra sėkminga tada, kai visuomenės nariai sąmoningai imasi iniciatyvos ir bendradarbiaudami su kompetentingomis valstybinėmis institucijomis daro įtaką nusikalstamumo lygiui savo gyvenamojoje vietoje. Sėkmingų ENPT prevencinių projektų įvertinimo rekomendacijose taip pat pripažinta, kad policija neturi pakankamai išteklių viena kovoti su esminėmis socialinės diferenciacijos ir nusikalstamumo visuomenėje priežastimis, jai reikia kitų valstybinių institucijų, nevyriausybinių organizacijų, t.y. visuomenės, paramos.

Šis procesas gali būti ilgas, tačiau jei mes visi įsisažmoninsime, jog labai daug priklauso nuo mūsų pačių ir pradėsime dirbti drauge, Vilniaus mieste tikrai taps saugiau.

LIETUVOS IR PASAULINĖ PATIRTIS NUSIKALSTAMUMO PREVENCIJOJE VYKDANT SAUGIOS KAIMYNYSTĖS PROJEKTUS

Spartus nusikalstamumo Lietuvoje didėjimas atkūrus Nepriklausomybę, nepalankūs jo struktūriniai pokyčiai, kriminogeninės situacijos kontrolės administracinėmis priemonėmis nesėkmės parodė, kad valstybės institucijos nusikalstamumo prevencijoje be visuomenės pagalbos neišsivers. Pastebimas neigiamas visuomenės ir policijos darbuotojų požiūris į bet kokias permainas. Tuo tarpu didėjantis nusikalstamumas, atsirandantys nauji nusikaltimai kelia baimę ir sumaištį visuomenėje, didina nesaugumo jausmą. Visuomenės abejingumas - terpė, kurioje gimsta ir klesti nusikaltimai.

Svarbiausias bendradarbiavimas nusikaltimų kontrolės ir prevencijos srityje daugumoje pasaulio šalių vyksta tarp visuomenės narių ir policijos. Policininkų galimybės išaiškinti teisės pažeidimus dažnai priklauso ne tik nuo jų moralumo ar profesionalumo, bet ir nuo žmonių nusiteikimo padėti. Tarpusavio pasitikėjimas ir bendradarbiavimas gerina policijos darbą ir didina visuomenės narių saugumo jausmą. Taikių nusikalstamumo prevencijos būdų šalininkas pareigūnas seras Robertas Pylas (Robert Peel) dar 1829 metais pasakė: „Policija yra visuomenė, o visuomenė yra policija. Policija yra tie patys visuomenės nariai, tik tai jiems mokama, kad visą savo dėmesį skirtų pareigoms, kurios iš esmės yra kiekvieno piliečio pareigos – rūpintis bendruomenės gerove ir egzistavimu.“ Skatindama nusikalstamumo prevenciją užsienio valstybėse aktyviai dalyvauja ir vietos savivalda bei pati vyriausybė. Noriai skiriamos lėšos iš vietos savivaldų, valstybės biudžeto, taip pat ir iš privačių asmenų visuomeninėms organizacijoms, užsiimančioms nusikaltimų prevencija. Nuolat yra vykdomos įvairios nusikalstamumo prevencijos programos.

LIETUVOS PATIRTIS

Beveik prieš dešimtmetį, t.y. 1997 m. rudenį, Lietuvoje buvo įsteigtas judėjimas „**Stabdyk nusikalstamumą**“ (toliau vadinamas Judėjimu). Respublikinėje konferencijoje 1997-09-12 buvo priimti ir patvirtinti šio judėjimo įstatai. Judėjimas kėlė sau šiuos tikslus ir uždavinius:

- Rengti ir įgyvendinti priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią nusikalstamumui ir kitiems teisės pažeidimams.
- Bendradarbiauti su policija, kitomis teisėtvarkos institucijomis ir visuomeninėmis organizacijomis kovoje prieš nusikalstamumą ir teisėtvarkos pažeidimus.
- Organizuoti gyventojų teisinį švietimą.
- Vykdyti prevencinį darbą tarp jaunimo.
- Siekiant užtikrinti gyventojams saugią kaimynystę, organizuoti Saugios kaimynystės projektus.

nystės grupės ir aiškinti gyventojams gyvenamųjų namų ir butų apsaugos įrangos būtinumą.

- Informuoti policiją apie pastebėtus teisės pažeidimus, nusikalstamas veikas ir padėti policijai palaikyti viešąją tvarką gatvėse, aikštėse ir kitose viešose vietose.

- Padėti įgaliotoms institucijoms gelbėti žmones ir turtą gaivalinių nelaimių metu ir esant kitoms ypatingoms aplinkybėms.

- Teikti neatidėliotiną pagalbą asmenims, nukentėjusiems nuo teisėtvarkos pažeidėjų ir nelaimingų atsitikimų metu.

- Bendradarbiauti su užsienio valstybių judėjimais ir grupėmis, skatinančiomis visuomenę savo jėgomis kovoti su nusikalstamumu.

- Organizuoti įvairius renginius, susitikimus, seminarus, paskaitas Judėjimo tikslams ir veiklai propaguoti. Jaunimui ir vaikams organizuoti sportinius renginius, vasaros stovyklas.

- Nustatyta tvarka steigti visuomenines nukentėjusių nuo nusikalstamos veiklos piliečių gynimo ir teisinės konsultacijos tarnybas ir joms vadovauti.

- Organizuoti leidybinę ir konsultacinę veiklą nusikaltimų prevencijos klausimais.

1997 – 1998 m. visoje šalyje įsteigta apie 40 šio Judėjimo skyrių, vienijančių per 2 000 narių. Jais galėjo tapti Lietuvos Respublikos piliečiai, sulaukę 18 metų amžiaus, pasižadėję sąžiningai vykdyti Judėjimo įstatus. Vien Vilniuje aktyviai veikė apie 400 narių. Judėjimą palaikė ir finansiškai rėmė tiek Vyriausybė, tiek ir vietos savivalda. Judėjimo nariai tapo svarių policijos ramsčiu. „Stabdyk nusikalstamumą” nariai kartu su policija palaikydavo viešąją tvarką masinių renginių metu, diskotekose, patruliudavo gatvėse, pradėjo įgyvendinti Saugios kaimynystės programą. Kartu su kelių policija atlikti reidai „Sankryža”, „Greitis”. Svari pagalba policijai suteikta prevencinėje operacijoje „Aguona”.

Didelį dėmesį Judėjimas skyrė vaikų ir jaunimo nusikalstamumo prevencijai. Kartu su Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Savivaldybių policijos pareigūnais surengta akcija moksleiviams „Jaunuolis – pilietis, Tėvynės gynėjas”. Vasarą organizuota daug vasaros stovyklų vaikams, teisinių žinių konkursų, sporto varžybų, teminių piešinių konkursų.

1998 metų kovo 5 d. margaspalviame sostinės transporto sraute pasirodė ne-tradicinis autobusas, išrašytas šūkiomis, verčiančiais susimąstyti apie saugų eismą, saugią kaimynystę, nusikalstamumą. Autobusas skirtas Judėjimo ir policijos veiklos propagavimui, eismo taisyklių aiškinimui, teisiniam gyventojų švietimui. Jo salone buvo įrengti Viešosios, Kelių, Apsaugos policijos, Judėjimo stendai. Mokuosius saugaus eismo bei kito pobūdžio filmukus galėjo vienu metu žiūrėti 20 žmonių. Per metus autobuso pamokėse pabuvojo per 16 000 lankytojų – vaikų, paauglių, suaugusių.

1998 m. bendradarbiaujant su Policijos departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos buvo įsteigtas judėjimas „Jaunieji policijos rėmėjai”. Judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą” skyriai teikė metodinę, finansinę paramą, padėjo organizuoti Jaunųjų policijos rėmėjų veiklą. Šis dviejų judėjimų bendradarbiavimas vyko apie 3 - 4 metus. Apie 2001 m., kai buvo nutrauktas finansavimas Judėjimui iš valstybės biudžeto, parama ir vaidmuo, organizuojant Jaunųjų policijos rėmėjų veiklą, taip pat pamažu blėso.

Judėjimo taryba didelį dėmesį skyrė savo narių bei visuomenės teisiniam švietimui. Išleistos trys knygos: „Judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą” uždaviniai užtikrinant visuomenės saugumą”, „Visuomenės ir valstybės bendradarbiavimas stabdant nusikalstamumą”, „Patarimai judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą” nariams”. Taip pat išleistos atmintinės „Narkotikai”, „Jaunojo policijos rėmėjo atmintinė”, „Atmintinė jaunesniųjų ir vyresniųjų klasių moksleiviams”, keliolika plakatų, kalendorių, buvo leidžiamas periodinis Judėjimo leidinys „Saugūs namai”.

Šiandien tikslų susistemintų duomenų apie likusius ir vykdančius kokią nors veiklą visoje Lietuvos teritorijoje Judėjimo skyrius nėra. Bent jau Vilniuje Judėjimas nebevykdo jokios veiklos. Pagrindinė to priežastis – finansavimo trūkumas. Judėjimas nebegauna finansavimo nei iš Vyriausybės, nei iš savivaldybės biudžetų. Judėjimas yra savanoriškas susivienijimas, tačiau tikslinės lėšos, skirtos jo veiklai organizuoti, tai yra patalpų nuoma, transporto bei komunikacijos priemonės, narių skatinimui, yra reikalingos. Taigi galima daryti išvadą, jog Judėjimo ateitis yra labai miglota.

Šiuo metu Vilniuje yra įsteigta 18 Saugios kaimynystės grupių. Dalis jų gyvuoja dar nuo Judėjimo laikų, dalis įsisteigė savarankiškai, inicijuotos aktyvių gyventojų. Galima teigti, kad sostinei toks Saugios kaimynystės grupių skaičius yra tikrai mažas. Minėtas Saugios kaimynystės Vilniaus mieste projektas siekia atgaivinti šią veiklą pateikdamas veiklos modelį, sukurtą remiantis vietine ir užsienio šalių patirtimi.

UŽSIENIO PATIRTIS

Jeigu peržvelgtume pasaulinę nusikalstamumo prevencijos praktiką, pastebėtume, kad daugelyje pasaulio miestų vietos policija bei savivaldybės noriai finansuoja įvairius judėjimus, kurie užsiima nusikalstamumo prevencija. Juk vien policijos darbo nepakanka.

1987 m. Viktorijos policijos komisariate buvo pradėta pirmoji *Nusikaltimų stabdytojų programa* Australijoje. Po jų sekė programos Naujajame Pietų Velse ir Kvinslende – 1989 m., Tasmanijoje - 1994 m., Vakarų Australijoje - 1995 m., Pietų Australijoje ir sostinės teritorijoje - 1996 m. Pagaliau 1998 m. valstybės ir teritorinių programų iniciatyva buvo įkurta Australijos nusikaltimų stabdytojų asociacija, kuri

sujungę vietines programas bei palaikę tarptautinius ryšius ir vykdę informacijos sklaidą užsienyje.¹

Nusikaltimų stabdytojai (Crime stoppers) – tai originali bendruomenės, policijos ir žiniasklaidos bendradarbiavimo idėjos realizacija. Kiekvienoje Australijos valstijoje yra šios programos koordinavimo struktūra, kurią administruoja direktoriaus vadovaujama valdyba. Ši institucija glaudžiai bendradarbiauja su policija, kad garantuotų visas būtinas sąlygas ir užtikrintų sklandų bendruomenės įsijungimą į nusikaltimų išaiškinimo procesą. Visi valdybų direktoriai – savanoriai, bendruomenės atstovai, o kiekviena valdyba atsakinga už bendradarbiavimą su policija ir rengia paramos gavimo strategiją.

Šiandien Nusikaltimų stabdytojų programa vykdoma visoje Australijoje, o informacija apie nusikaltimus, gauta iš gyventojų, tapo sudedamąja nacionalinės nusikaltimų prevencijos politikos dalimi. Nuo savo gyvavimo pradžios Nusikaltimų stabdytojų programa buvo itin sėkminga. 95% išaiškintų nusikaltimų buvo išaiškinti būtent dėl anonimiškai suteiktos informacijos.

Nusikaltimų stabdytojų judėjimas pagrįstas principu: „*Kažkas kitas, bet ne nusikaltėlis, turi informacijos, kuri padėtų išaiškinti nusikaltimą*”. Šis judėjimas susikūrė tam, kad būtų išvengta trijų pagrindinių priežasčių, kurios trukdo žmonėms pranešti policijai apie pastebėtą nusikaltimą:

- baimė dėl savo anonimiškumo;
- abejingas požiūris į tai, kas vyksta šalia.
- nenoras įsivelti.

Kad visuomenė nugalėtų baimę ir abejingumą, reikia:

- Skatinti piliečius pranešinėti apie pastebėtus nusikaltimus.
- Įtraukti žiniasklaidą, ypač televiziją ir elektroninę žiniasklaidą, kad ji padėtų skleisti informaciją apie neišaiškintus nusikaltimus.
- Pasiūlyti piniginius atlygius už informaciją, kurios pagrindu bus suimtas kaltininkas.

Trys pagrindiniai Nusikaltimų stabdytojų programos elementai yra bendruomenė, žiniasklaida ir policija:

- Bendruomenės nariai įkuria ne pelno siekiančią Nusikaltimų stabdytojų korporaciją, kurios vadovai suformuluoja bendrosios politikos gaires, nustato piniginių atlygių dydį bei tai, kaip jie bus teikiami, glaudžiai bendradarbiauja su policija ir žiniasklaida, koordinuoja visą programą. Vadovai taip pat atsakingi už paramos ir visos savanoriškos pagalbos paiešką. Ši veikla neapmokestinama.

- Nusikaltimų stabdytojų veiklos būdai, tikslai, rezultatai ir telefono numeriai nuolat publikuojami žiniasklaidoje. Kartą per savaitę laikraščiuose su visomis detalėmis aprašomas pagrindinis „Tos savaitės neišaiškintas nusikaltimas”, ši informacija

taip pat pateikiama per radiją, jei reikia – jo inscenizacija parodoma per televiziją.

- Bendruomenėje išplatinamas Nusikaltimų stabdytojų telefonas. Paskambinęs asmuo gauna savo identifikacijos numerį ir NIEKADA nesako savo vardo. Jeigu išaiškintus nusikaltimą asmuo yra suimamas, tuomet informaciją suteikęs anonimas gauna piniginių atlygi.

Nusikaltimų stabdytojų programa pasaulyje padėjo išaiškinti daugiau nei pusę milijono nusikaltimų ir tokiu būdu buvo atgauta pagrobtos nuosavybės bei konfiskuota narkotinių priemonių už daugiau nei 3 milijardus dolerių. Šiuo metu vykdoma daugiau nei 1 000 Nusikaltimų stabdytojų programų JAV, Kanadoje, Didžiojoje Britanijoje, Australijoje, Pietų Afrikos Respublikoje, Bahamosė ir kitose šalyse.²

„*Stadswacht*” arba *Miesto sargų programa pradėta Dordrecht mieste* (apie 114 000 gyventojų) Nyderlanduose 1989 m. Kasmet 51 iš didelio skaičiaus bedarbių lankydamas 8 savaitių mokymo kursus: pirmosios pagalbos, teisės pagrindų ir saugumo. Tokie miesto sargai patuliuoja viešose vietose kaip uniformuoti civiliai (jie neturi tokių įgaliojimų kaip policija) ir gauna minimalų atlyginimą už darbą. Miesto sargai:

- praneša policijai apie pastebėtus nusikaltimus (pvz., įsilaužimus į namus), netvarką mieste (vandalizmo aktus) ir teikia patarimus, kaip mažinti nusikaltimų skaičių, netvarką atskirose miesto dalyse;

- savivaldybės skyriams teikia informaciją apie pastebėtus grafitų piešinius, prastą apšvietimą gatvėse ar automobilių stovėjimo aikštelėse;

- teikia informaciją turistams, padeda orientuotis mieste.

Poveikis išties buvo stulbinantis. Miesto rajonuose, kuriuose patuliuojo Miesto sargai, bendras nusikaltimų skaičius sumažėjo 17%. Miesto sargų 1992 –1993 m. ataskaitos duomenimis, 62% sumažėjo vagysčių iš kišenių (nuo 81 iki 31 atvejo), 36% sumažėjo dviračių vagysčių (nuo 250 iki 160 atvejų) ir 16% sumažėjo vagysčių iš automobilių (nuo 229 iki 193 atvejų). Šį projektą finansavo Dordrecht policija, savivaldybė ir jos departamentai, prokuratūra ir įvairios vyriausybės organizacijos.³

1989 m. *kaimynysčių grupelės Kanadoje*, Mažosios Burgundijos vietovėje (Monrealio regionas), mobilizavo policijos, savivaldybės ir vietinių gyventojų pajėgas bei sukūrė koaliciją, kuri ieškotų nusikaltimų prevencijos būdų bei užtikrintų vietos gyventojų saugumą. Gaudami finansavimą iš įvairių Monrealio miesto departamentų, Kvebeko savivaldybės departamentų, kaimynysčių koalicija ėmėsi šių priemonių:

- Pagerino vietinę infrastruktūrą: buvo atidarytas sporto kompleksas vietos jaunimui, išplėstas bibliotekų tinklas ir veikla, įdiegtos naujos saugumo priemonės viešajame transporte, pagerintas gatvių apšvietimas, atsisakyta aukštų tvorų, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos policijai ir patiems gyventojams stebėti aplinką.

²About Crime stoppers // Crime Stoppers International, Inc. <http://www.c-s-i.org/csinfo.htm> (July 23, 2002).

³CITY GUARDS (THE NETHERLANDS) // International Centre for the Prevention of Crime (ICPC)<http://www.crime-prevention-intl.org/english/programs/action.lasso?-database=cipc01-pratiques.fp3&-layout=web&-response=detail1-cipc.lasso&-recID=32792&-search> (July 3, 2000).

¹About crime stoppers // Crime Stoppers Australia <http://www.crimestoppers.com.au/about/> (July 26, 2002).

- Naujos socialinės iniciatyvos: įsteigti socialinių darbuotojų, dirbančių su narkomanų šeimomis, etatai, paskatintos ekonominės investicijos ir vystymasis, sukurtos naujos darbo vietos (pvz.: naujajame sporto komplekse), skatinama kultūrinė tolerancija.

- Vietos gyventojai skatinami aktyviai įsijungti gerinant gyvenimo kokybę savo gyvenamojoje aplinkoje, Aplinkosaugos savaitės metu jie tvarko artimiausią gamtinę aplinką, taip pat leidžia vietos laikraštį. Vietos gyventojai raginami dalyvauti kasmetinėje miesto šventėje bei kitaip įsijungti į kultūrinį gyvenimą. Vietinė žiniasklaida skatinama akcentuoti pozityvius pokyčius mieste, o ne negatyvias jo puses.

Kaip ir Dordrechte, Mažojoje Burgundijoje poveikis buvo didžiulis. 46% sumažėjo visų užregistruotų nusikaltimų skaičius (nuo 1 477 1990 m. iki 798 atvejų 1993 m.); 45% sumažėjo visų užregistruotų smurtinių nusikaltimų skaičius (nuo 366 atvejų 1990 m. iki 202 1993 m.)⁴.

1990-aisiais metais buvo pradėta įgyvendinti policijos remiama **Bendruomenės paramos programa** Norfolkke (apie 261 000 gyventojų) (Virdžinijos valstija, JAV). Šios programos tikslas – skatinant intensyvią bendruomenės - policijos bendradarbiavimą, sumažinti narkotikų vartojimą, nusikaltimų skaičių. Bendradarbiaudama su savivaldybe, vietinių gyventojų iniciatyvinėmis grupėmis, verslininkais bei vietiniais gyventojais ši programa parėmė tokias iniciatyvas:

- skatinti ir remti vietinius gyventojus, kad jie patys imtųsi kontroliuoti savo artimiausią aplinką, siekdami išlaikyti ir užtikrinti saugią bei sveiką bendruomenę;
- suteikti paramą įsidarbinant, sudaryti galimybes tobulintis ir mokytis;
- skatinti kūrybingumą, inovacijas ir pilietinį aktyvumą, plečiant bendradarbiavimo su partneriais sritį bendruomenėje;
- užtikrinti, kad visi vietiniai gyventojai galėtų save realizuoti ir aktyviai dalyvauti bendruomenės vystyme, teikiant paslaugas ir išteklius.

Dešimtyje rajonų, kuriuose buvo vykdoma programa, bendras nusikaltimų skaičius sumažėjo 29%, o visame mieste per pirmuosius trejus programos metus smurtinių nusikaltimų skaičius sumažėjo 8 %⁵.

1987 metais Hartforde (apie 124 000 gyventojų) (Konektikuto valstija, JAV) buvo sukurta mero vadovaujama **komisija nusikaltimų reikalams spręsti**. Ji 1989 m. pripažino, jog veikdamos vienos kriminalinės justicijos institucijos nepajėgios užkirsti kelio nusikaltimams. Todėl pradėta vadovautis į bendruomenę orientuota

⁴ Montreal: NEIGHBOURHOOD COALITION (Quebec, CANADA) // International Centre for the Prevention of Crime (ICPC) <http://www.crime-prevention-intl.org/english/programs/action.lasso?-database=cipc01-pratiques.fp3&-layout=web&-response=detail1-cipc.lasso&-recID=32779&-search> (July 3, 2000).

⁵ Norfolk: A COLLABORATIVE STRATEGY FOR SAFER NEIGHBOURHOODS (Virginia, UNITED STATES) // International Centre for the Prevention of Crime (ICPC) <http://www.crime-prevention-intl.org/english/programs/action.lasso?-database=cipc01-pratiques.fp3&-layout=web&-response=detail1-cipc.lasso&-recID=32781&-search> (March 7, 2000).

filosofija, pagal kurią turi būti sukurta partnerystė tarp policijos, vyriausybės ir bendruomenės atstovų. Šią Hartfordo strategiją sudaro:

- Hartfordo policijos pajėgos kovai su gatvių gaujomis buvo sutelktos 1992 m. sujungus tiek vietos policijos, tiek aukštesnių institucijų (FTB ir pan.) pastangas. Buvo kovojama su gatvės gaujomis, pirmiausia, siekiant išsiaiškinti, nuteisti ir nubausti jų vadeivas.

- Kiekviename iš 17 miesto rajonų buvo įsteigti Bendruomenės problemų sprendimo komitetai. Jų užduotis – identifikuoti vietos problemas ir surasti jų sprendimo būdus. Šių komitetų susitikimai kas mėnesį leidžia jiems pasidalinti patirtimi, informacija bei bendradarbiauti.

- Įkurta organizacija „*Our Piece of Pie*“ („Mūsų pyrago gabalas“), kuri užsiima mokyklinio amžiaus jaunimo profesiniu orientavimu. Jauni vadovai (amžius nuo 20 iki 26 m.) dirba kaip koordinatoriai ir mokytojai. Darbas su rizikos grupės vaikais, lavinant jų socialinius ir profesinius gebėjimus, susilaukia tiek materialinės verslininkų paramos, tiek reiškiasi kaip savanoriška veikla.

Per 1986-1996 m. Hartforde taip sumažėjo nusikaltimų skaičius:

- 30% bendras nusikaltimų skaičius (nuo 14 440 iki 10 148);
- 31% nusikaltimų nuosavybei skaičius (nuo 12 280 iki 8 513);
- 24% smurtinių nusikaltimų skaičius (nuo 2 159 iki 1 635).⁶

2000 m. Estijoje susikūrė **ne pelno siekianti organizacija „Eesti Naabrivalve“**, palaikoma bei finansuojama vyriausybės, vidaus reikalų ministerijos, savivaldybių. Organizacija pateikė vieningą Saugios kaimynystės veiklos modelį, kuris per 7 metus įgyvendintas visoje šalyje. Organizacijos atstovai susikūrė tarpininkų tinklą policijoje ir seniūnijose, per kuriuos koordinuoja saugios kaimynystės sektorių veiklą. Šalia pagrindinio projekto veikia ir papildomi – saugi mokykla, saugus verslas, saugus darželis. Organizacijos atstovai gyventojams, norintiems pradėti saugios aplinkos formavimą, turi sukūrę tinklapį, kuriame įdėta visa reikalinga informacija.

Pateikti Lietuvos judėjimo „Stabdyk nusikalstamumą“ bei užsienio valstybių judėjimų pavyzdžiai akivaizdžiai parodo, kad tokie nusikalstamumo prevencijos modeliai veikia. Pasaulio miestuose, kuriuose veikia panašaus pobūdžio judėjimai ar organizacijos, bendras nusikaltimų skaičius labai sumažėjo. Svarbiausia – visuomenė sutelkiama prieš blogį – nusikalstamumą. Visuomenė, susijungusi bendram tikslui, turinti tiek moralinį, tiek ir finansinį palaikymą iš valstybės ir savivaldos institucijų, verslo struktūrų, gali nuveikti išties daug.

Parengta naudojant **International Centre for the Prevention of Crime (ICPC-CIPC) medžiagą „Worldwide Best Practice in Crime Prevention“**.

⁶ Hartford: PARTNERSHIPS AND COMMUNITY POLICING (Connecticut, UNITED STATES) // International Centre for the Prevention of Crime (ICPC) <http://www.crime-prevention-intl.org/english/programs/action.lasso?-database=cipc01-pratiques.fp3&-layout=web&-response=detail1-cipc.lasso&-recID=32777&-search> (July 3, 2000).

**VILNIAUS MIESTO VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO
PROJEKTO „SAUGI KAIMYNYSTĖ VILNIAUS MIESTE“
SIŪLOMAS VEIKLOS MODELIS**

1. Raštai bendruomenėms –
2. Steigiamasis susirinkimas, bendradarbiavimo sutarties pasirašymas –
3. Koordinacinės tarybos sudarymas –
4. Komunikacinio tinklo sudarymas –
5. Veiksmų plano pasirašymas –
6. Priemonių vykdymas, keitimasis informacija –
7. Mokymai, pasitarimai, susitikimai –
8. Metinių rezultatų aptarimas ir analizė

1. **Raštai bendruomenėms.** Pradėti bendradarbiavimą su bendrijomis ir bendruomenėmis rekomenduojama rašant joms laiškus su trumpa kriminogeninės situacijos apžvalga, Saugios kaimynystės idėjos pristatymu bei kvietimu bendradarbiauti. Dažnai iš visų kviečiamų atsiliepia apie pusė, tačiau tikėtina - iniciatyvių ir norinčių keisti padėtį. Tokius pat raštus rekomenduotina rašyti ir seniūnijoms, nevyriausybinėms institucijoms, kitoms organizacijoms, esančioms teritorijoje, teritorijoje išrinktiems politikams. Rekomenduotina inicijuoti seniūnijos atstovų įtraukimą į Saugios kaimynystės veiklą, kviečiant juos dalyvauti grupės susitikimuose. Tarp gyventojų galima atlikti anketavimą - išsiaiškinti, ar gyventojai žino apie Saugios kaimynystės veiklą, ar jaučiasi saugūs gyvenamojoje vietovėje, jei ne, kokių saugumo užtikrinimo priemonių pageidauja.

2. **Steigiamasis susirinkimas, bendradarbiavimo sutarties pasirašymas.** Organizuojamas steigiamasis susirinkimas tarp projekte dalyvaujančių šalių. Jo metu analizuojama esama kriminogeninė situacija (policijos pareigūnai gyventojams pateikia analizę, paskelbiami anketavimo duomenys), pasirašomas Saugios kaimynystės susitarimas.

3. **Koordinacinės tarybos sudarymas.** Koordinacinės Saugios kaimynystės grupės tarybos sudarymas. Ji gali būti sudaryta iš teritorinio policijos komisariato prevencijos padalinio atstovo, seniūnijos atstovo, namų bendrijos atstovų, projektą

remiančių verslo, nevyriausybinų organizacijų atstovų. Rekomenduotina išrinkti koordinacinės tarybos vadovą, kuris analizuotų projekto įgyvendinimo poreikius ir rengtų metinį biudžeto projektą, būtų atsakingas už biudžeto lėšų panaudojimą. Koordinatorius taip pat gali organizuoti policijos pareigūnų, seniūnijų darbuotojų bei projekte dalyvaujančių bendruomenių narių mokymus, organizuoti ir vykdyti projekto informacinės kompanijos planavimo ir informacinės sklaidos užtikrinimą (rengti informacinę - metodinę medžiagą).

4. **Komunikacinio tinklo sudarymas.** Komunikacinio tinklo tarp Saugios kaimynystės grupės narių sudarymas: keičiamasi tel. Nr., elektroninio pašto adresais ar kt. tarp atsakingų už Saugios kaimynystės grupės veiklą policijos, seniūnijos darbuotojų bei aktyvių Saugios kaimynystės grupės narių. Esant pageidavimui Saugios kaimynystės grupės narių skaičius neribojamas, mažiausia galima grupė – du kaimynai, tarpusavio susitarimo pagrindu nusprendę stebėti savo gyvenamąją aplinką. Saugios kaimynystės grupės gali jungtis ir į didesnius junginius - saugi laiptinė, saugus kiemas, saugi bendrija, saugi mokykla, saugi sodų bendrija, saugi garažų bendrija, saugi gatvė, saugus rajonas. Kiekvienas namas (ar bendrija) turi turėti savo atstovą, kuris atstovautų Saugios kaimynystės grupėje.

5. **Veiksmų plano pasirašymas.** Susirenka koordinacinė taryba ir aptaria kriminogeninę vietovės situaciją bei siūlomas prevencines priemones, kurias būtų galima įgyvendinti Saugios kaimynystės grupės gyvenamojoje teritorijoje. Bendruomenių atstovai jau turėtų būti jas aptarę su gyventojais. Turėtų būti pasirašomas planas dėl bendrų prevencinių priemonių vykdymo, paskiriami atsakingi už konkrečių priemonių vykdymą. Aptariamai įvairūs organizaciniai klausimai – informacinio stendo įrengimas, priemonių vykdymo galimybės, grupės veiklos pristatymas žiniasklaidos priemonėse.

6. **Priemonių vykdymas, keitimasis informacija.** Gyventojai supažindinami su komunikacine schema dalinant jiems lankstinukus ar informaciją pateikiant Saugios kaimynystės skelbimų lentose. Pradedant įgyvendinti veiklą būtina organizuoti metodinės medžiagos platinimą vietos gyventojams. Gyventojams būtina suteikti informaciją apie šios prevencinės priemonės siekiamus tikslus, galimybes ir efektyvumą. Organizuoti susitikimus su atsiliepusiais į kvietimus gyventojais, plačiau išaiškinant jiems siūlomos veiklos modelį. Per komunikacinį tinklą nuolat keičiamasi informacija: apie bendruomenines galimybes, esamą kriminogeninę situaciją, neigiamus ar nepageidaujamus reiškinius Saugios kaimynystės grupės veiklos teritorijoje. Policijos pareigūnai ir seniūnijos darbuotojai veiklos ataskaitas kas 6 mėnesius teikia koordinacinės tarybos vadovui, kuris apie rezultatus informuoja projekto vadovą (Vilniaus m. VPK VP VTT PS atstovas, koordinuojantis Saugios kaimynystės grupių veiklą mieste, organizuojantis mokymus etc.). Policijos teritorinio prevencinio

padalinio pareigūnai, analizuodami Saugios kaimynystės grupės veiklą, aktyviems nariams siūlo jungtis į policijos rėmėjų gretas, kad užtikrintų viešąją tvarką ir žmonių saugumą Vilniaus mieste. Grupės nariai kiekvienas pagal savo kompetenciją vykdo plane ar susitarime numatytas priemones. Aktyviems gyventojams siūloma pildyti Saugios kaimynystės pranešimus.

7. **Mokymai, pasitarimai, susitikimai.** Policijos pareigūnai ir seniūnijos atstovai kviečiami dalyvauja bendruomenės, kurioje veikia Saugios kaimynystės grupės, susirinkimuose. Bendruomenės nariams gali būti organizuoti mokymai, savigynos užsiėmimai, susitikimai su įvairių institucijų atstovais, lektorais etc.

8. **Metinių rezultatų aptarimas ir analizė.** Kiekvienų metų gruodžio mėnesį Saugios kaimynystės grupė, apibendrinusi savo veiklą, taip pat numaćiusi veiklos kryptis ateinančiam bendradarbiavimo laikotarpiui, teikia projekto vadovui (Vilniaus m. VPK) paraišką metų nominacijai ir premijai. Nominuotos metų savisaugos iniciatyvos yra pateikiamos Saugios kaimynystės projekte dalyvaujančioms bendruomenėms bei skelbiamos visuomenei.

VILNIAUS MIESTO VYRIAUSIOJO POLICIJOS KOMISARIATO

____ POLICIJOS KOMISARIATO

____ POLICIJOS NUOVADA

TVIRTINU:
viršininkas

PLANAS NR. _____

DĖL BENDRŲ PREVENCINIŲ PRIEMONIŲ VYKDYMO

_____ LAIKOTARPIU

data
Vilnius

Siekiant formuoti saugią gyvenamąją aplinką Vilniaus mieste bei vykdyti Saugios kaimynystės priemones _____ teritorijoje, Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Vilniaus m. VPK) ____ policijos komisariato (toliau – PK) ____ Policijos nuovada (toliau – PN), bendradarbiaudama su _____ (gyvenamųjų namų bendrija arba saugios kaimynystės bendrija) ir _____ (seniūnija), _____ (laikotarpis) numato organizuoti bendras prevencines priemones:

Eilės Nr.	Preveninės priemonės pavadinimas	Vykdyimo laikotarpis	Atsakingas
1.	Išanalizuoti ir apibendrinti kriminogeninę padėtį _____ teritorijoje. Nustatyti prioritetines veiklos kryptis (viešosios tvarkos užtikrinimas, vagysčių iš automobilių ar butų užkardinimas, nepilnamečių teisės pažeidimų prevencija ir t.t.) ir su jomis supažindinti _____ bendrijos narius (bendrijos pirmininkas, namo įgaliotinis, seniūnas ir t.t.).	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas

2.	Išplatinti gyventojams _____ lankstinukus, suteikiančius gyventojams informacijos apie šios prevencinės priemonės tikslus, galimybes bei efektyvumą.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas _____ seniūnijos darbuotojas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
3.	Gyvenamųjų namų skelbimo lentose iškabinti informaciją apie apylinkės inspektorių ir nepilnamečių reikalų pareigūnų veiklos grupės specialistą, aptarnaujančius šiuos namus, su komisariato, nuovados pareigūnų kontaktiniais telefonais ir koordinatėmis.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
4.	Dalyvauti bendrijos narių susirinkimuose, kurių metu supažindinti _____ gyventojus su _____ .	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
5.	Kartu su Vilniaus m. VPK viešosios policijos Patrulių rinktinės (toliau - Vilniaus m. VPK VP PR) pareigūnais organizuoti viešą patruliavimą _____ gyvenamųjų namų bendrijos teritorijoje, siekiant užkardyti nusikalstamas veikas, užtikrinti viešąją tvarką ir rimtį, žmonių saugumą.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas Vilniaus m. VPK VP PR pareigūnas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
6.	Organizuoti informacinių iškabų „Saugi kaimynystė“ pakabinimą, rekomenduoti ir padėti organizuoti vaizdo kamerų (jų maketų), šviestuvų, kitų priemonių pakabinimą ant bendrijos gyvenamųjų namų.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas _____ seniūnijos darbuotojas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
7.	Bendruomenės gyventojams teikti metodinę medžiagą apie savisaugos būdus, organizuoti savisaugos mokymus, taip pat platinti informaciją, kaip apsisaugoti nuo turtinio ir kitokio pobūdžio nusikalstamų veikų.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas
8.	Organizuoti _____ bendrijos gyventojų daiktų žymėjimą.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas

9.	Organizuoti (dalyvauti) susitikimus su bendruomenės gyventojais (atsižvelgiant į abipusį poreikį), kuriuose atsiskaityti už įvykdytas priemones, numatyti galimybes tolimesniam partnerystės plėtojimui, siekiant palaipsniui perduoti saugios aplinkos formavimo funkcijas aktyviausiems bendruomenės nariams.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas _____ seniūnijos darbuotojas _____ gyvenamųjų namų bendrijos atstovas
10.	Aktyviausiems bendruomenės nariams pasiūlyti tapti policijos rėmėjais ir įtraukti juos į bendras prevencines priemones (viešas patruliavimas, kartu su policijos pareigūnais asocialių asmenų ar šeimų lankymas, informacijos apie teisės pažeidimus teikimas ir t.t.).	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas
11.	Nustatyti aktyvius grupių narius, galinčius vykdyti kaimynijos stebėjimą ir pildyti saugios kaimynystės pranešimus, kuriuos per grupių koordinacinę tarybą ar tiesiogiai pateiktų policijos pareigūnams.	_____ m.	Vilniaus m. VPK PK PN pareigūnas
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

Viršininkas _____

SUDERINTA:

_____ bendrijos pirmininkas _____

_____ seniūnijos seniūnas _____

SAUGIOS KAIMYNYSTĖS SUTARTIS

Šią sutartį sudarė **Policijos padalinys** _____,
atstovaujamas _____
(toliau vadinamas **Policija**), **Vietos savivaldybės padalinys**, atstovaujamas
_____ (toliau vadinama
seniūnija), _____
Saugios kaimynystės bendrijos nariai, _____, atstovaujami
_____ (toliau vadinami **nariu**
arba nariais), kurie toliau šioje Sutartyje vadinami **Šalimi** arba kartu **Šalimis**,
siekdami vykdyti visapusišką darbą užtikrinant saugumą ir gerovę _____
_____ teritorijoje, sudarė šią Sutartį:

1. Sutarties dokumentai

1.1. Sutarties dokumentus sudaro ši Sutartis ir Sutarties pakeitimai, jei Šalys susitars keisti Sutartį, taip pat šie Sutarties Priedai:

- 1 priedas - _____ Saugios kaimynystės sektoriaus aprašymas.
2 priedas - _____ Saugios kaimynystės sektoriaus narių sąrašas.

2. Sąvokos

- 2.1. **Saugi kaimynystė** – tai pastoviais ryšiais su teritorija susijusių asmenų, siekiančių užtikrinti ir sustiprinti saugumą toje teritorijoje, bendra veikla. Saugi kaimynystė apima įvykių teritorijoje stebėjimą, pranešimą apie stebėjimo rezultatus Saugios kaimynystės Šalims ir bendradarbiavimą su gyventojais, visuomenei palaikant.
- 2.2. **Saugios kaimynystės sektorius** – tai teritorija, kurioje sektoriaus nariai įgyvendina Saugios kaimynystės principus.
- 2.3. **Saugios kaimynystės sektoriaus narys** – tai 2 priede nurodytas asmuo, turintis pastovų ryšį su Saugios kaimynystės sektoriumi, patvirtinęs savo sutikimą dalyvauti Saugioje kaimynystėje. Saugios kaimynystės sektoriaus narys yra šios Sutarties Šalis.
- 2.4. **Saugios kaimynystės sektoriaus seniūnas (koordinatorius) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovas** – tai Saugios kaimynystės sektoriaus narys, išrinktas atstovauti narių daugumai, Šalims ir tretiesiems asmenims sprendžiant klausimus, susijusius su Saugia kaimynyste.

3. Sutarties tikslai

- 3.1. Neteisėtų veikų prevencija Saugios kaimynystės sektoriuje.
3.2. Saugios kaimynystės organizavimas Saugios kaimynystės sektoriuje.
3.3. Šalių bendradarbiavimas siekiant Sutarties tikslų įgyvendinimo.

4. Šalių teisės ir pareigos

- 4.1. Vietos seniūnija:
- 4.1.1. padeda organizuoti vietos seniūnijos Saugios kaimynystės sektorių narių mokymus (organizuoja informacines dienas, apvalaus stalo diskusijas ir pan.);
- 4.1.2. pagal galimybes padeda spausdinti informacinius leidinius (brošiūras, bukletus ir pan.) ir juos platinti;
- 4.1.3. vietos seniūnijos leidiniuose aptaria klausimus, susijusius su Saugia kaimynyste;
- 4.1.4. sprendama einamuosius klausimus, bendradarbiauja su sektoriaus seniūnu (koordinatoriumi);
- 4.1.5. pagal galimybes kitu būdu finansuoja Saugią kaimynystę.
- 4.2. Policija:
- 4.2.1. per Saugios kaimynystės sektoriaus seniūną (koordinatorių) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovą perduoda Saugios kaimynystės sektoriaus nariams reikalingą informaciją;
- 4.2.2. palaiko grįžtamąjį ryšį dėl stebėjimų rezultatų, gautų iš Saugios kaimynystės sektoriaus narių;
- 4.2.3. apie šią Sutartį praneša savo kontaktiniam asmeniui, taip pat instruktuoja kontaktinį asmenį apie Šalių bendradarbiavimą Saugios kaimynystės klausimais;
- 4.2.4. šalių kvietimu dalyvauja mokymuose Saugios kaimynystės klausimais (informacinės dienos, apvalaus stalo diskusijos ir pan.);
- 4.2.5. mokymuose Saugios kaimynystės klausimais moko Saugios kaimynystės sektoriaus narius teisėtvarkos pažeidimų prevencijos metodu ir atitinkamai elgtis;
- 4.2.6. praneša Šalims apie teisėtvarkos pažeidimų prevencijos priemones, kurių imamasi administracinėje teritorijoje.
- 4.3. Saugios kaimynystės sektoriaus seniūnas (koordinatorius) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovas:
- 4.3.1. pristato Šalims Saugios kaimynystės sektoriaus narius ir joms praneša apie įvykius Saugios kaimynystės sektoriuje;
- 4.3.2. praneša Saugios kaimynystės sektoriaus nariams apie Saugios kaimynystės veiklą ir renginius, taip pat apie iš Šalių gautą informaciją Saugios kaimynystės klausimais;
- 4.3.3. bendradarbiaudamas su Šalimis, organizuoja Saugios kaimynystės sektoriaus nariams susirinkimus ir mokymus;

- 4.3.4. bendradarbiaudamas su Saugios kaimynystės sektoriaus nariais, organizuoja Saugios kaimynystės ženklų ir stendų, kitos dalomosios medžiagos įrengimą bei platinimą Saugios kaimynystės sektoriuje;
 - 4.3.5. praneša policijai ir, prireikus, vietos seniūnijos kontaktiniam asmeniui apie stebėjimų rezultatus, turinčius reikšmės nusikalstamų veikų prieš Saugios kaimynystės sektoriaus narius prevencijai;
 - 4.3.6. veda Saugios kaimynystės sektoriaus narių apskaitą;
 - 4.3.7. šalių kvietimu dalyvauja mokymuose Saugios kaimynystės klausimais (informacinės dienos, apvalaus stalo diskusijos ir pan.);
 - 4.3.8. kartą per metus užpildo ir pateikia koordinacinei tarybai arba projekto vadovui Saugios kaimynystės narių veiklos ataskaitą.
- 4.4. Saugios kaimynystės sektoriaus narys:
- 4.4.1. sąžiningai elgiasi kitų Saugios kaimynystės sektoriaus narių atžvilgiu;
 - 4.4.2. rodo iniciatyvą saugumui Saugios kaimynystės sektoriuje gerinti;
 - 4.4.3. informuoja sektoriaus seniūną (koordinatorių) ar Saugios kaimynystės bendrijos atstovą ir kitus narius apie stebėjimų rezultatus, turinčius reikšmės nusikalstamų veikų prevencijai;
 - 4.4.4. nedelsdamas praneša policijai apie Saugios kaimynystės sektoriuje vykdomą arba įvykdytą nusikalstamą veiką;
 - 4.4.5. sektoriaus seniūno (koordinatoriaus) ar Saugios kaimynystės bendrijos atstovo kvietimu dalyvauja mokymuose Saugios kaimynystės klausimais (informacinės dienos, apvalaus stalo diskusijos ir pan.);
 - 4.4.6. padeda Saugios kaimynystės sektoriaus seniūnui (koordinatoriui) ar Saugios kaimynystės bendrijos atstovui įrengti Saugios kaimynystės ženklus ir stendus, kitą dalomąją medžiagą, saugo juos ir gina;
 - 4.4.7. įsipareigoja naudoti asmenų duomenis, reikalingus Saugios kaimynystės sektoriaus veiklai, tik šiai veiklai. Draudžiama perduoti Saugios kaimynystės sektoriaus narių asmens duomenis tretiesiems asmenims be asmens duomenų subjekto sutikimo.
- 5. Saugios kaimynystės sektoriaus nario išėjimas arba pašalinimas**
- 5.1. Saugios kaimynystės sektoriaus nario išėjimas reiškia išėjusio nario Sutarties su kitomis šalimis nutraukimą. Nario išėjimas nenutraukia tarp kitų šalių sudarytos Sutarties.
 - 5.2. Saugios kaimynystės sektoriaus narys turi teisę bet kada nutraukti Sutartį, apie savo norą raštu pranešęs sektoriaus seniūnui (koordinatoriui) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovui.
 - 5.3. Laikoma, kad narys nutraukė Sutartį nuo tos dienos, kai įteikiamas pareiškimas.
 - 5.4. Su Saugios kaimynystės sektoriaus nariu Sutartis gali būti nutraukta Saugios kaimynystės sektoriaus seniūno (koordinatoriaus) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovo pareiškimo pagrindu. Pareiškime nurodoma priežastis, kodėl

būtina nutraukti Sutartį su Saugios kaimynystės sektoriaus nariu. To priežastis gali būti, visų pirma, pastovaus ryšio su Saugios kaimynystės sektoriumi praradimas (persikėlimas ir pan.) arba nesąžiningas elgesys kitų Saugios kaimynystės sektoriaus narių atžvilgiu. Pašalinama dėl šalinamo nario pateikiant pareiškimą.

6. Naujų Sutarties narių priėmimas

- 6.1. Naujo nario priėmimas reiškia, kad asmuo sudarė sutartį Sutartyje nurodytomis sąlygomis su visomis šios Sutarties šalimis.
- 6.2. Asmuo turi teisę sudaryti Saugios kaimynystės sektoriaus sutartį kaip šio sektoriaus narys, jei jis su Saugios kaimynystės teritorija yra susijęs pastoviais ryšiais ir nori Saugios kaimynystės sektoriuje dalyvauti Saugioje kaimynystėje.
- 6.3. Asmuo, norintis sudaryti Sutartį kaip Saugios kaimynystės sektoriaus narys, savo norą patvirtina pareiškime, kurį perduoda sektoriaus seniūnui (koordinatoriui) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovui. Pastarasis savo ruožtu siunčia pareiškimą kitoms šalims. Pareiškime asmuo patvirtina, kad nori dalyvauti Saugios kaimynystės veikloje savo teritorijoje, taip pat, kad jis yra supažindintas su šios Sutarties sąlygomis ir su jomis sutinka.

7. Sektoriaus seniūno išrinkimas ir atšaukimas

- 7.1. Saugios kaimynystės sektoriaus seniūnas (koordinatorius) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovas yra išrenkamas ir atšaukiamas Saugios kaimynystės sektoriaus narių balsų dauguma.
- 7.2. Saugios kaimynystės sektoriaus seniūno (koordinatoriaus) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovo atšaukimas reiškia, kad jis neteko savo atstovavimo teisės.
- 7.3. Apie Saugios kaimynystės sektoriaus seniūno (koordinatoriaus) arba Saugios kaimynystės bendrijos atstovo atšaukimą ir naujo seniūno išrinkimą Šalys praneša sektoriaus nariams.

8. Sutarties galiojimo laikas, pakeitimai ir pabaiga

- 8.1. Ši Sutartis pradeda galioti nuo jos sudarymo momento. Sutartis sudaryta neribotam laikui.
- 8.2. Šalys turi teisę keisti Sutartį tik Šalių susitarimu, pranešę apie tai kitoms Sutarties šalims ne vėliau nei prieš 1 (vieną) savaitę.
- 8.3. Šalys turi teisę bet kuriuo metu atsisakyti Sutarties, pranešę apie tai kitoms Sutarties šalims ne vėliau nei prieš 1 (vieną) savaitę.

9. Šalių pranešimai

- 9.1. Su šia Sutartimi Šalių pranešimai turi būti daromi raštu, išskyrus atvejus, kai tokie pranešimai yra tik informacinio pobūdžio ir jų perdavimas neturi teisinių pasekmių kitai Šaliai.
- 9.2. Pranešimas laikomas perduotu, jei:
 - 9.2.1. pranešimas yra perduotas elektroniniu paštu Šalies kontaktiniu adresu ir yra gautas atsakymas, patvirtinantis elektroninio laiško gavimą;

- 9.2.2. pranešimas yra perduotas pasirašytinai;
 9.2.3. pranešimas yra išsiųstas per pašto įstaigą registruotu laišku Šalies nurodytu adresu ir nuo išsiuntimo praėjo 5 (penkios) kalendorinės dienos.

10. Nenugalima jėga

- 10.1. Pagal šią Sutartį prisiimtų pareigų nevykdymas arba netinkamas vykdymas nelaikomas Sutarties pažeidimu, jei to priežastimi buvo aplinkybės, kurių atsiradimo Šalys, sudarydamos Sutartį, nenumatė ir negalėjo numatyti (Nenugalima jėga).
- 10.2. Nenugalima jėga – tai bet kokie nenumatyti įvykiai, kurių Sutarties Šalys negali kontroliuoti, nepriklausantys nuo Šalių valios, tarp jų – gaisras, sproginimas, stichinės nelaimės, karas, streikas ir kt. Ši norma Šalių neatleidžia nuo bandymo taikyti priemones tokioms priežastims pašalinti, Šalys privalo tęsti savo įsipareigojimų pagal Sutartį vykdymą iškart po kliūčių pašalinimo.
- 10.3. Šalis, kurios veikla vykdančios įsipareigojimus pagal Sutartį buvo sutrikdyta dėl Nenugalimos jėgos aplinkybių, privalo nedelsdama raštu apie tai pranešti kitai Šaliai.
- 10.4. Jei Nenugalimos jėgos aplinkybės veikia ilgiau nei 30 dienų, Šalys derybomis sprendžia galimybes įvykdyti savo įsipareigojimus pagal Sutartį.

11. Kitos sąlygos

- 11.1. Visus su šia Sutartimi susijusius nesutarimus bus bandoma spręsti derybomis. Jei derybos neduos rezultato, bus bandoma nesutarimus spręsti Lietuvos Respublikos įstatymuose ir teisiniuose aktuose numatyta tvarka.
- 11.2. Ši Sutartis nutraukia visus prieš tai buvusius Sutarties Šalių žodinius ir raštiškus susitarimus dėl šios Sutarties.
- 11.3. Nei viena Šalis negali perduoti savo teisių ir pareigų pagal šią Sutartį tretiesiems asmenims be raštiško kitos Šalies sutikimo.
- 11.4. Šalių atstovai ir kontaktiniai asmenys:
 11.4.1. Vietos seniūnija: _____
 11.4.2. Policija: _____
 11.4.3. Saugios kaimynystės sektorius: _____
- 11.5. Ši Sutartis surašyta lietuvių kalba trimis egzemplioriais, turinčiais vienodą juridinę galią, kiekviena Šalis gauna vieną egzempliorių.

12. Šalių parašai:

Vietos savivaldybė

Saugios kaimynystės sektorius

Policija

KRIMINOGENINĖS BŪKLĖS VIETOVĖJE ANALIZĖ UŽ _____ METUS (_____ PUSMETĮ)

- Užregistruota nusikalstamų veikų _____, ištirta _____ proc.
 - Nusikaltimų _____, ištirta _____ proc.
 - Baudžiamųjų nusižengimų _____, ištirta _____ proc.
- Užregistruota vagysčių (nusikaltimų) iš butų _____, ištirta _____.
- Užregistruota vagysčių (nusikalstamų veikų) iš (nuo) automobilių _____, ištirta _____.
- Užregistruota plėšimų _____, ištirta _____.
 - Nukentėjo nepilnamečiai _____, ištirta _____.
- Išaiškinta administracinių teisės pažeidimų _____.
 - Įvykdė suaugusieji _____.
 - Įvykdė nepilnamečiai _____.
 - Įvykdė bendrijos gyventojai _____.
- Išaiškinta administracinių teisės pažeidimų LR ATPK 110 str. _____, LR ATPK 161/162 str. _____, LR ATPK 166/167 str. _____, LR ATPK 174/175 str. _____, LR ATPK 178 str. _____, LR ATPK 187 str. _____, KET pažeidimai _____, kiti LR ATPK pažeidimai _____.
- Gyvena asmenų, įrašytų į profilaktinę įskaitą _____.
- Gyvena asmenų, kuriais domisi policija _____.
- Aprašomos kitos aplinkybės, kurios gali turėti įtakos formuojant saugią aplinką:

„SAUGIOS KAIMINYSTĖS“ PRANEŠIMAS
(perduodamas kontaktiniam asmeniui)

Stebėjimo laikas:

Data _____ laikas _____ val. min. _____

Pranešta policijai

TAIP NE

Pranešta policijai:

Policijos nuovados pareigūnams tel. _____,

Bendrajam pagalbos centrui telefonu 112

Data _____ laikas _____ val. min. _____.

Vieta _____

Apie įvykį pranešta kitiems asmenims TAIP

Duomenys asmens, kuriam pranešta _____

Teisės pažeidimas, apie kurį pranešta:

Viešosios rimties trikdymas Viešosios tvarkos pažeidimas

Vagytė Plėšimas

Kiti pažeidimai

Įvykio aprašymas: _____

(aprašyti įvykio esmę, vietą ir laiką, taip pat pažymėti kitus pastebėjimus – kiek buvo asmenų, ar iškviesta policija, ar asmenys sulaikyti, kt.)

Įvykį pastebėjęs asmuo

Vardas, pavardė _____

Gyvenamoji vieta _____

Telefono Nr. ar kiti kontaktai _____

Į kurią pusę asmenys pasitraukė _____

Ar šie asmenys anksčiau matyti _____

Automobilio aprašymas (pabraukti):

Furgonas Mikroautobusas Sedanas Universalas Kitas

Valst. Nr. _____ Spalva _____ Ypatingos žymės _____

Asmens apibūdinimas (pabraukti):

Lytis: vyr. mot.

Europietis azijietis kaukazietis kt. _____

Amžius	
Ūgis	Žemas iki 165 cm, vidutinis 166 – 180, aukštas nuo 180 cm
Kūno sudėjimas	Atletiškias, stambus, vidutinis, liesas
Plaukai	Tiesūs, banguoti, žili, šviesūs, juodi, raudoni, rudi, trumpi, ilgi, plikas
Veidas	Apvalus, pailgas, trikampus
Antakiai	Žili, tankūs, platūs, siauri, reti, lenkti
Nosis	Didelė, vidutinė, maža, atsikišusi, prispausta
Lūpos	Storos, siauros, kiškio lūpa, atsikišusios, atsikišusi viršutinė lūpa, atsikišusi apatinė
Smakras	Didelis, atsikišęs, su duobute, normalus
Akys	Akiniai, didelės, mažos, iššokusios, įdubusios, žvairios, žydros, pilkos, rudos, žalios
Burna	Didelė, maža, normali, kreiva
Dantys	Reti, kreivi, geltoni, atsikišę, metaliniai, auksiniai, kai kurių nėra
Ausys	Didelės, normalios, mažos, atlėpusios

Ypatingos žymės (tatuiruotės, sužalojimai, randai, dėmės, ūsai, barzda, raišumas ar kt. _____)

Apranga:

	Pavadinimas	Spalva	Sezoniškumas
Galvos apdangalas	Kepurė, beretė, slidininko kepuraitė, kt. _____		
Viršutiniai rūbai	Žieminiai, rudeninis paltas, lietpaltis, šimtasiūlė, puspaltis, uniforminė striukė, kailiniai, kt. _____		
Kt. drabužiai	Švarkas, džinsai, suknelė, sportinė apranga, megztinis, kelnės, sijonas, chalatas, kombinezonas		
Avalynė			

SAUGIOS KAIMYNYSTĖS NARIŲ SUSIRINKIMO REKOMENDACIJOS

Ruošiantis kurti Saugios kaimynystės grupę labai svarbu yra sukviesti visus potencialius dalyvius į pirmąjį steigiamąjį susirinkimą ir suteikti jiems reikiamą ir kokybišką informaciją, kuri paskatintų žmones burtis į savisaugos grupes. Vėliau, vykdant šią veiklą, susirinkimai turėtų būti organizuojami periodiškai, atsižvelgiant į poreikį ir gyventojų suinteresuotumą. Visiškai jų atsisakyti nepatartina, nes tokių susiejimų metu žmonės gauna daug reikalingos informacijos, gali išsakyti savo nuomones, pasidalinti patirtimi.

Rekomenduojama susirinkimo trukmė – 45 min. – 1 val., optimaliausias dalyvių skaičius - 14-16 žmonių, išskyrus steigiamąjį susirinkimą, kuriame gali ir turėtų dalyvauti visi norintys dalyvauti Saugios kaimynystės grupės veikloje.

Organizuojant susirinkimą labai svarbu jam ruoštis kruopščiai, kad jis nebūtų suburtas tik „dėl varnelės“, nes žmonės, pajutę atsainumą ir nenuoširdumą, daugiau pas jus į susirinkimus neis. Kitas labai svarbus klausimas – susirinkimo vietos parinkimas. Žmonės turi jaustis patogiai, jaukiai - tada jie norės ateiti, todėl susirinkimo vietą patariama rinktis atsižvelgiant į žmonių interesus, o ne tą, kuri patogesnė jums. Susirinkimo vieta dydžiu turi atitikti prognozuojamą susirinkimo narių skaičių, turi būti patogioje vietoje – kad žmonės galėtų ateiti pėsčiomis arba nesunkiai atvyktų visuomeniniu transportu, taip pat rekomenduojama susirinkimą rengti saugioje aplinkoje – greičiausiai žmonės vengs eiti per tamsų parką arba neapšviesta gatvę.

Labai svarbu susirinkimo patalpoje teisingai išdėstyti kėdes, jei yra tam galimybė. Dalyvių susodinimas eilėmis kaip mokyklos klasėje susirinkimą pavers paskaitos klausymu, bet ne diskusija, o ratu sustatytos kėdės privers žmones atsiverti ir bendrauti.

Stenkitės susirinkimą pradėti ir baigti laiku, jūsų punktualumas taps jūsų privalumu ir bylos apie jūsų rimtus bei nuoširdžius ketinimus. Susirinkimus patartina organizuoti vakarais – sunku spėti apie jūsų prižiūrimos vietovės gyventojų socialinę padėtį, tačiau galima prognozuoti, kad dauguma jų – dirbantys žmonės, kurie iš darbo parėję namo dar turi parsivesti vaikus iš darželio, gaminti valgį, vakarieniauti ir pan. Tad rekomenduojama susirinkimus organizuoti po poros valandų pasibaigus darbo dienos laikui, tačiau ne per vėlai. Nepatartina susirinkimų organizuoti penktadienio vakare, savaitgaliais ir per šventes.

Rekomenduotina sudaryti susirinkimo dienotvarkę – jūs turite tiksliai žinoti, ko

jūs susirinkimu siekiate ir ką norite pasakyti žmonėms. Patartina dienotvarkę pakabinti matomoje vietoje arba padauginti ir išdalinti dalyviams – aiškumas suteiks susirinkimui dalykiškumo, padės išlaikyti dalyvių suinteresuotumą.

Dienotvarkė turėtų būti įvairialypė, t.y. sudaryta ne vien iš pasisakymų, bet ir iš informacinių pranešimų (juos patartina padauginti ir padalinti dalyviams): kad būtų įdomesni, rodyti skaidres, jei įmanoma – filmuotą medžiagą. Dienotvarkėje turėtų būti akcentuotas pagrindinis sprendinys klausimas arba informacija.

Į susirinkimą gali būti pakviesta svečių – teritorijoje esančių nevyriausybinų organizacijų arba valstybinių įstaigų, bankų, parduotuvių atstovų, galinčių bei norinčių dalyvauti Saugios kaimynystės veikloje. Jiems, taip pat ir namų bendrijų pirmininkams, seniūnams, dienotvarkę galima išsiųsti prieš kelias dienas iki susirinkimo, kad žmonės turėtų laiko ją apsvarstyti ir pasiruošti. Būtinai nurodykite savo kontaktinį telefoną, kad žmonės galėtų dienotvarkę papildyti – jie pasijus lygiaverčiai susirinkimo nariai ir mažiau tikėtina, kad atėję prisiims tik stebėtojų vaidmenį. Tokiu būdu jūsų suorganizuotas susirinkimas nebus spontaniškas ir galbūt net chaotiškas.

Siūlytina dienotvarkę sudaryti iš 3-4 punktų, paliekant laiko diskusijoms. Nesukbėkite per kelis susirinkimus aptarti visų jums ir žmonėms rūpimų klausimų – juos geriau spręsti lėčiau, paskirstant per metus. Pradėkite nuo paprastesnių klausimų, bet išspręskite kokybiškai. Sėkmingas numatytų uždavinių įgyvendinimas suteikia žmonėms entuziazmo bei drąsos, o perdėm ambicingų planų nesėkmė mažina iniciatyvumą.

Taip pat labai svarbu išsirinkti susirinkimo vedėjus – pirmininkaujantį (susirinkimo vedėją, pristatantį pranešėjus ir skelbiantį dienotvarkės seką), sekretorių (rekomenduojama susirinkimą protokoluoti), galima – ir pirmininko pavaduotoją, (stebėtoją, stebintį bendrą susirinkimo situaciją ir patariantį pirmininkui, kuris ne visada gali suspėti tai daryti). Pirmininko ir pavaduotojo pareiga – sekti dienotvarkę, kurti darbinę susirinkimo nuotaiką, inicijuoti reikiamų sprendimų priėmimą susirinkimo metu, organizuoti balsavimus priimant sprendimus ir pan. Organizuojant steigiamąjį susirinkimą, šiais dalyviais turėtų tapti organizatoriai, tačiau vėliau juos balsavimo būdu galima išrinkti iš iniciatyvių grupės narių, nuolat palaikančių tarpusavio ryšius. Galima išsirinkti ir išdininką, kuris tvarkytų galimus finansinius grupės reikalus, rengtų projektus ar rinktų rinkliavas, jei pageidaujama tokios veiklos. Atskiriems klausimams spręsti susirinkimo metu pirmininkas gali paskirti arba balsuojant galima išrinkti ir atskirus žmones, parodžiusius iniciatyvą.

Steigiamojo susirinkimo metu reikėtų išdėstyti susirinkimo tikslą, trumpai papasakoti apie saugią kaimynystę, jos principus ir uždavinius, pristatyti Saugios kaimynystės modelį, būtų gerai pristatyti vietovės kriminogeninę padėtį, gyventojų anketavimo (jei buvo atliktas) apie saugios kaimynystės poreikį duomenis. Galimos temos kitiems susirinkimams – kelių statyba ir remontas apylinkėje, ekologija, namų statyba ir remontas, viešosios tvarkos palaikymas, priešgaisrinė sauga, savivaldos problemos, smurtinių nusikaltimų aukų apsauga ir pan. Nesistenkite kiekvienos temos pristatyti pats, jei ji nėra jūsų kompetencijoje, geriau pasikvieskite specialistą. Labai svarbu, svarstant klausimą, susijusį, pavyzdžiui, su namo remontu arba šildymo problemomis, pasikviesti atitinkamos įstaigos, vykdančios šiuos darbus, atstovą, nes dažnai be jų patys vieni jūs to klausimo negalėsite išspręsti. Ir atminkite, kad tik iš pirmo žvilgsnio kai kurios iš šių temų atrodo nesusijusios su policijos veikla, tačiau jų sprendimai sudaro visumą, kuri ir vadinasi saugesne aplinka, o toks ir yra jūsų kuriamos Saugios kaimynystės grupės tikslas.

GYVENTOJŲ ANKETA APIE SAUGIĄ KAIMYNYSTĘ

	Taip	Ne
Ar žinote, kas yra saugi kaimynystė?		
Jei taip, ar girdėjote apie ją gerų atsiliepimų? Kokių? (įrašyti apačioje)		
Ar nerimaujate dėl saugumo jūsų kieme, prie namo?		
Ar dažnai jūsų kieme/namė/laiptinėje būna nepažįstami asmenys?		
Ar norėtumėte pagerinti saugumo situaciją jūsų gyvenamoje aplinkoje?		
Ar pažįstate savo apylinkės inspektorius?		
Ar Jūsų buto/namo durys yra saugios (su patikimomis spytomis)		
Ar Jūsų name ir prie jo yra įmontuoti automatiniai šviesos davikliai?		
Ar Jūs paliekate įjungtą šviesą vakare išeidami iš namų?		
Ar prie pagrindinio įėjimo/išėjimo yra papildomas apšvietimas?		
Ar Jūsų turtas yra apdraustas?		
Ar žinote pagalbos tarnybų telefonus?		
Ar Jūsų name yra apsaugos signalizacija? Ar visada ją naudojate ir reguliariai tikrinate?		
Ar pažįstate savo kaimynus, ar turite jų telefonus?		
Ar pranešite atitinkamoms tarnyboms, jei pamatysite sugadintas kaimyno duris?		
Ar vieningi kaimynai gali padidinti namo gyventojų saugumą? Kokiais veiksmais? (Parašykite apačioje)		
Ar Jūsų turtas yra pažymėtas arba išgraviruotas, kad būtų galima atpažinti?		
Ar žinote, kur galima pažymėti (išgraviruoti) vertingus daiktus?		
Ar prie namo ar ant langų yra įspėjamieji lipdukai, kad nuosavybė yra saugoma?		

Jūsų nuomonė: _____

VILNIAUS MIESTO SENIŪNIJOS

Seniūnija	Adresas, el. paštas	Telefono/fakso Nr. (8 5)
Antakalnio seniūnija	Šilo g. 13, 10317 Vilnius, antakalnio.s@vilnius.lt	tel. 211 2917, 211 2923
Fabijoniškių seniūnija	S. Stanevičiaus g. 24, LT-07102 Vilnius, fabijoniskiu.s@vilnius.lt	265 8900
Grigiškių seniūnija	Vilniaus g. 6, LT-27101 Grigiškės, Vilniaus miesto savivaldybė, grigiskiu.seniunija@vilnius.lt	211 2925
Justiniškių seniūnija	Rygos g. 15, LT-05245 Vilnius, justiniskiu.seniunija@vilnius.lt	265 8908
Karoliniškių seniūnija	L. Asanavičiūtės g. 20/2, LT-2050 Vilnius, karoliniskiu.seniunija@vilnius.lt	2658921
Lazdynų seniūnija	Erfurto g. 29, LT-04220 Vilnius, algis.strelciunas@vilnius.lt	265 8929
Naujamiesčio seniūnija	Gedimino pr. 15, LT-01103 Vilnius, naujamiescio.seniunija@vilnius.lt	tel. 211 2900, 211 2902
Naujininkų seniūnija	Kauno g. 3/26, LT-03212 Vilnius, naujininku.seniunija@vilnius.lt	
Naujosios Vilnios seniūnija	A. Kojelavičiaus g. 127, LT-11006 Vilnius, naujosvilnios.seniunija@vilnius.lt	tel. 211 2941, 211 2946
Panerių seniūnija	Žalioji a. 3, LT-02232 Vilnius, paneriu.seniunija@vilnius.lt	211 2953
Pašilaičių seniūnija	Žemynos g.1, LT-06126 Vilnius, pasilaiciu.seniunija@vilnius.lt	2112960

Seniūnija	Adresas, el. paštas	Telefono/fakso Nr. (8 5)
Pilaitės seniūnija	Vydūno g. 20, LT-06005 Vilnius, pilaite.s@vilnius.lt	211 2969
Rasų seniūnija	Žemaitijos g. 9, LT-01134 Vilnius, rasu.s@vilnius.lt	2658938
Senamiesčio seniūnija	Odminių g. 3, LT-01122 Vilnius, senamiescio.s@vilnius.lt	212 0740
Šeškinės seniūnija	Šeškinės g. 30, LT-07157 Vilnius, seskines.s@vilnius.lt	265 8946
Šnipiškių seniūnija	A. Juozapavičiaus g. 10A, LT-09311 Vilnius, snipiskiu.seniunija@vilnius.lt	211 2984
Verkių seniūnija	Kalvarijų g. 156, LT-08207 Vilnius, verkiu.seniunija@vilnius.lt	211 2909
Vilkpėdės seniūnija	Savanorių pr. 49/12 LT-03130 Vilnius, vilkpedes.seniunija@vilnius.lt	265 8953
Viršuliškių seniūnija	Viršuliškių g. 34, LT-05110 Vilnius, virsuliskiu.seniunija@vilnius.lt	265 8957
Žirmūnų seniūnija	Žirmūnų g. 143, LT-09128 Vilnius, zirmunu.seniunija@vilnius.lt	211 2994
Žvėryno seniūnija	S. Moniuškos g. 27, LT-08115 Vilnius, zveryno.seniunija@vilnius.lt	265 8965

**VILNIAUS MIESTO POLICIJOS IR VIEŠOSIOS POLICIJOS
PADALINIAI**

Padalinys	Adresas, el.paštas	Telefono/fakso Nr.
Vilniaus miesto vyriausiasis policijos komisariatas	Birželio 23-ios 10, 03205 Vilnius	Tel. 271 6034, faks. 271 6080
Pirmasis policijos komisariatas	Kalvarijų g. 59, LT-09317 Vilnius vilnius.1pk@vrm.lt	tel. 271 7717 faks. 271 7701
Šnipiškių policijos nuovada	Lvovo g. 7, 09313 Vilnius	Tel/faks. 271 782, 271 7781
Verkių policijos nuovada	Kalvarijų g. 59, LT-09317 Vilnius	Tel. 271 7715 faks. 271 7733
Žirmūnų policijos nuovada	Žirmūnų g. 31, 09105 Vilnius	Tel./faks. 271 9191
Antrasis policijos komisariatas	Algirdo g. 20, 03218 Vilnius vilnius.2pk.bd@vrm.lt	Tel. 271 67 15 faks.2716716
Prevencijos poskyris	Algirdo g. 20, 03218 Vilnius	Tel. 71 6719, faks.271 6735
Grigiškių policijos nuovada	Jaunimo g. 7, Grigiškės, 27108 Vilnius	Tel/faks. 243 2344
Panerių policijos nuovada	Gariūnų g. 68, 02300 Vilnius	Tel/faks. 260 2912
Vilkpėdės policijos nuovada	Giraitės g. 3, 03150 Vilnius	Tel. 271 9591, Faks. 271 9594
Naujininkų policijos nuovada	Sodų g. 23, 03211 Vilnius vilnius.3pk.naujininkupn@vrm.lt	Tel. 271 6643
Trečiasis policijos komisariatas	Pylimo g. 52, 01136 Vilnius vilnius.3pk.bd@vrm.lt	Tel. 271 6293 faks. 271 6296
Prevencijos skyrius	Pylimo g. 52, 01136 Vilnius	Tel. 271 6710
Ketvirtasis policijos komisariatas	Gerovės g. 29, 11220 Vilnius vilnius.4pk.bd@vrm.lt	Tel. 271 6415 faks. 267 1635
Penktasis policijos komisariatas	Kosciuškos g. 8, 01100 Vilnius vilnius.5pk.bd@vrm.lt	Tel. 271 8122 faks. 271 6480

Padalinys	Adresas, el.paštas	Telefono/fakso Nr.
Šeštasis policijos komisariatas	Šeškinės g. 30, LT-07157 Vilnius vilnius.6pk.bd@vrm.lt	Tel. 271 6512 faks. 271 6480
Fabijoniškių policijos nuovada	Stanevičiaus g. 52, LT- 07116 Vilnius	Tel. 247 9144
Justiniškių policijos nuovada	Justiniškių g. 109A, LT- 05251 Vilnius	Tel. 247 4779
Pašilaičių policijos nuovada	Žemynos g. 6-38, LT-06130 Vilnius	Tel. 247 1623
Šeškinės policijos nuovada	Buivydiškių g. 19, LT-07195 Vilnius	Tel. 241 6090
Septintasis policijos komisariatas	Justiniškių g. 14A, LT-05131 Vilnius	Tel. 271 64 79 faks. 271-64-80
Karoliniškių policijos nuovada	Jankausko g. 5, Vilnius karoliniskupn@dtiltas.lt	Tel., fax. 240 2625, 240 26 27
Lazdynų policijos nuovada	Architektų g. 107 – 48, Vilnius	Tel./fax. 244 48 73
Viršuliškių policijos nuovada	Viršuliškių g. 73, Vilnius	Tel./fax. 241 71 66
Pilaitės policijos nuovada	Vydūno g. 20, Vilnius pilaitespn@ktv.lt	Tel./fax. 230 72 51
Transporto policijos komisariatas	Sodų g. 23, 03211 Vilnius	Tel. 271 66 04, Faks. 271 6605
Eismo priežiūros tarnyba	Giraitės g. 3, LT -03150 Vilnius	Tel. 271 9411 Faks. 271 9508
Patrulių rinktinė	Dariaus ir Girėno g. 50, 02188 Vilnius	Tel. 271 6904 faks. 271 6908
Migracijos tarnyba	Naugarduko 100, Vilnius	Tel. 271 6444 faks. 271 77 50
Ekologijos ir teisės pažeidimų prevencijos skyrius	Pylimo g. 60, 01136 Vilnius vilnius.vpk.vp.vtt.epps@vrm.lt	Tel./faks. 231 2584
Areštinės ir konvojavimo skyrius	T.Kosciuškos g. 1, 01100 Vilnius vilnius.vpk.vp.akt@vrm.lt	Tel/faks 271 8177
